

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

7 základních změn v regulaci znalecké činnosti dle zákona o znalcích

Na začátku roku 2021 nabyl účinnosti zákon č. [254/2019](#) Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech („znalecký zákon“) vč. prováděcích vyhlášek,[1] čímž byla zcela nahrazena dosavadní právní úprava obsažená v zákoně č. [36/1967](#) Sb., o znalcích a tlumočnících.[2]

Nový znalecký zákon přinesl řadu podstatných změn jak v oblasti (i) obecné regulace znalecké činnosti (vč. podmínek získání znaleckého oprávnění, dohledu nad výkonem této činnosti apod.), tak např. v oblasti (ii) povinných náležitostí znaleckých posudků. Výběr některých z nejpodstatnějších změn uvádíme níže.

1. Povinné obsahové náležitosti znaleckého posudku

Dosavadní právní úprava obsahové náležitosti znaleckých posudků téměř neřešila. Výjimkou byl § 13 prováděcí vyhlášky č. [37/1967](#) Sb., dle kterého měl znalecký posudek mj. obsahovat: „*popis zkoumaného materiálu, popřípadě jevů, souhrn skutečností, k nimž při úkonu [pozn. znalec] přihlížel (nález), a výčet otázek, na které má odpovědět, s odpověďmi na tyto otázky (posudek).*“ Ve zbytku byly řešeny spíše formální obsahové náležitosti znaleckého posudku jako je např. číslování stran, umístění doložky apod.[3] V podstatě tak nebyl stanoven základní standard znaleckých posudků, což v praxi vedlo nejenom k jejich značně proměnlivé podobě, ale i jejich kvalitě.

Nový znalecký zákon se snaží o změnu tohoto stavu a přináší relativně komplexní úpravu obsahových náležitostí znaleckých posudků v § 28 znaleckého zákona a § 39 – 47 vyhlášky o znalecké činnosti.

Pokud jde o základní (materiální) náležitosti znaleckého posudku, musí být především úplný, pravdivý, přezkoumatelný a musí být zpracován v souladu s obecně uznávanými postupy a standardy daného oboru a odvětví (srov. § 28 nového znaleckého zákona).

Z hlediska struktury by měl znalecký posudek obsahovat: titulní stranu, zadání, výčet podkladů, nález, posudek, odůvodnění, závěr, poslední stranu a přílohy. Za užitečné pomůcky v tomto směru lze považovat ilustrativní (i) šablonu znaleckého posudku a (ii) vzorový znalecký posudek z dílny Ministerstva spravedlnosti ČR.[4]

Co mají přesně jednotlivé části obsahovat je upraveno ve vyhlášce o znalecké činnosti. Dle § 40 této vyhlášky tak má být např. v rámci *zadání* znaleckého posudku uvedena nejenom (i) zadaná odborná otázka, ale i (ii) účel zpracování znaleckého posudku a (iii) veškeré skutečnosti sdělené zadavatelem, které mohou mít vliv na přesnost závěrů znaleckého posudku.

Dle § 39 vyhlášky o znalecké činnosti má *titulní strana* poté obsahovat (i) označení znalce a zadavatele znaleckého posudku, (ii) číslo jednací, pokud je zadavatelem orgán veřejné moci a pokud bylo znalci sděleno, (iii) samotné označení „znalecký posudek“ a (iv) číslo položky, pod kterou je znalecký posudek zapsán v evidenci posudků. Titulní strana by měla dále obsahovat i (v) stručný popis předmětu znaleckého posudku, (vi) obor a odvětví, (případně specializace) ve kterých má být znalecký posudek zhotoven, společně s (vii) celkovým počtem vyhotovení a (viii) datem zpracování znaleckého posudku.

V případě, že znalecký posudek přezkoumává jiný znalecký posudek, titulní strana by měla dále poskytnout informace o znaleckém posudku, který je přezkoumáván.

Poslední strana znaleckého posudku má pak obsahovat (i) informace o tom, zda znalec přibral konzultanta a na jakých dílčích otázkách se konzultant podílel, (ii) označení osoby, která na žádost znalecký posudek stvrdí nebo doplní, případně blíže vysvětlí jeho obsah, (iii) skutečnost zda byla sjednána smluvní odměna či zda byla odměna poskytnuta odchylně od zákona, (iv) znaleckou doložku, s prohlášením znalce, o tom, že si je vědom následků nepravdivého znaleckého posudku a v neposlední řadě (v) otisk znalecké pečeti společně s podpisem osob, které mají znalecký posudek podepsat.

V případě, že je znalecký posudek zpracován znaleckým ústavem, je na poslední straně nutné označit i jiné osoby (vyjma konzultanta), které se na zpracování znaleckého posudku podílely, a to společně s údajem, kdo zpracování znaleckého posudku vezme za znalecký ústav na vědomí.

Pokud je znalecký posudek zpracován znaleckou kanceláří, musí být mezi osobami, které se podílely na jeho zpracování, uveden vždy alespoň jeden znalec, jehož oprávnění (z hlediska oboru a odvětví) odpovídá zaměření znaleckého posudku.

Pokud jde o práci se zdroji a daty, je znalec povinen (i) popsat svůj postup při výběru zdrojů dat, (ii) uvést výčet těchto zdrojů a (iii) uvést, jakým způsobem byla tato data zpracována či analyzována v souladu s obecně uznávanými postupy a standardy. Výsledky své analýzy je pak znalec povinen (iv) řádně odůvodnit (interpretovat) a v závěru (v) provést kontrolu výše uvedeného postupu a zkoumání. Znalec je též povinen zachytit srozumitelně postup zpracování znaleckého posudku vč. použitých metod a odůvodnit jejich výběr.

Za nenápadnou ale podstatnou změnu z hlediska přezkoumatelnosti znaleckých posudků je výslovně uvedená povinnost uvést seznam příloh nebo údaj o tom, že znalecký posudek je bez příloh. Pokud je to možné, musí být přílohy se znaleckým posudkem pevně sešity. V opačném případě je seznam příloh nutné opatřit vlastní titulní stranou obsahující informace, ke kterému znaleckému posudku náleží. Přílohy poté musí být sešity stejným způsobem jako znalecký posudek v listinné podobě.

V případě elektronických příloh dojde k jejich zachycení na trvalém nosiči dat způsobem znemožňující jejich pozměnění nebo smazání. Znalec v takovém případě zpracuje titulní stranu k těmto přílohám v elektronické podobě, kterou umístí na trvalém nosiči dat společně s přílohami. Uvedená titulní strana pak musí být opatřena podpisem znalce, certifikátem a kvalifikovaným časovým razítkem.

Případné nedostatky znaleckého posudku mohou být postiženy pokutou. Dalším důsledkem nedostatků znaleckého posudku může být jeho nepoužitelnost v rámci řízení, pro které byl zpracován (typicky civilní soudní nebo trestní řízení).

2. Dohled Ministerstva spravedlnosti ČR

S účinností znaleckého zákona převzalo dohled nad znaleckou činností v plném rozsahu Ministerstvo spravedlnosti ČR. Uvedenou změnou bylo upuštěno od dosavadní dělby působnosti a úkolů při výkonu dohledu mezi Ministerstvo spravedlnosti ČR a předsedy krajských soudů. Lze tak hovořit o centralizaci dohledu nad činností znalců, znaleckých ústavů a znaleckých kanceláří.

Dle znaleckého zákona orgán dohledu kontroluje zejména to, zda znalec postupuje v souladu se znaleckým zákonem, souvisejícími vyhláškami a obecně uznávanými postupy a standardy. Podstatnou změnou při dohledu nad výkonem znalecké činnosti je oprávnění orgánu posoudit znalecké posudky s ohledem na jejich věcnou správnost, tj. orgán dohledu je oprávněn posuzovat správnost znaleckého

posudku s ohledem na použitou metodologii při zpracování znaleckého posudku. Při plnění této povinnosti by měly dohledovému orgánu napomáhat odborné poradní sbory. V tomto ohledu zůstává otázkou, zda Ministerstvo spravedlnosti ČR bude schopno, a to i s pomocí odborných poradních sborů, posoudit věcnou správnost znaleckých posudků napříč všemi obory a odvětvími.

Při samotném výkonu dohledu si Ministerstvo spravedlnosti může vyžádat náhodně vybrané znalecké posudky jakéhokoliv znalce. Znalecký zákon však počítá i s určitou průběžnou kontrolou, zejména s ohledem na množství zpracovaných znaleckých posudků.

S ohledem na znění § 35 odst. 4 znaleckého zákona lze předpokládat, že kontrola Ministerstva spravedlnosti ČR bude zaměřena mj. na znalce, kteří za posledních 5 let nevyhotovili alespoň tři znalecké posudky. V takových případech pak bude Ministerstvem spravedlnosti ČR posuzováno, zda jsou zde ospravedlnitelné důvody pro zpracování tak malého množství znaleckých posudků, nebo zda je vhodnější přistoupit ke zrušení oprávnění znalce k výkonu znalecké činnosti dle § 14 odst. 1 písm. d) znaleckého zákona.

3. Elektronická evidence znaleckých posudků

Podle dosavadní právní úpravy byly veškeré informace o zpracování znaleckých posudků vedeny v písemné podobě v rámci listinných znaleckých deníků, které byly předkládány ke kontrole příslušnému krajskému soudu.

Dle znaleckého zákona by měla tato evidence fungovat pouze elektronicky.[\[5\]](#) Uvedená změna má (údajně) zjednodušit evidenci znaleckých úkonů a zároveň umožnit i efektivnější výkon dohledu nad evidovanými údaji a informacemi,[\[6\]](#) postupem znalce při zpracování znaleckého posudku, prodlení znalce se zpracováním znaleckého posudku apod.

Znalost aktuálního stavu zadaných posudků tak např. umožní dohledovému orgánu kontrolovat, zda znalec neupřednostňoval vyhotovení znaleckých posudků pro soukromé subjekty před orgány veřejné moci.[\[7\]](#)

Údaje evidované v rámci elektronické evidence mají podléhat každoroční kontrole. Je nicméně otázkou, zda je taková kontrola v (aktuálních) kapacitních možnostech Ministerstva spravedlnosti ČR.[\[8\]](#)

4. Znalci, znalecké kanceláře a znalecké ústavy

Nově dochází i ke změně členění subjektů, které vykonávají znaleckou činnost. Doposud mohli znaleckou činnost vykonávat znalci a znalecké ústavy, které byly dále vnitřně členěny do dvou oddílů. Uvedené členění znaleckého ústavu však bylo s účinností znaleckého zákona zrušeno a subjekty nyní mohou znaleckou činnost vykonávat jako znalci, znalecké ústavy (dříve znalecké ústavy řazené do II. oddílu) nebo znalecké kanceláře (dříve znalecké ústavy řazené do I. oddílu). Tato změna má za cíl odlišit znalecký ústav jako převážně veřejnoprávní subjekt[\[9\]](#) a znalecké kanceláře, jako subjekt výhradně soukromoprávní povahy.[\[10\]](#)

Na základě uvedeného členění je znaleckému ústavu např. umožněno prokázat odbornost nejen prostřednictvím znalců, ale i zaměstnanců či jiných osob, které v rámci ústavu vykonávají vědeckovýzkumnou činnost (§ 7 znaleckého zákona).[\[11\]](#) Znalecká kancelář, jako obchodní korporace, bude však i nadále nucena prokázat svou odbornost prostřednictvím alespoň dvou znalců, kteří mají znalecké oprávnění pro stejný obor, odvětví, či specializaci, v rámci, které bude znalecká kancelář vykonávat znaleckou činnost.

Dále je vhodné doplnit, že v případě, kdy znalec vykonává znaleckou činnost v rámci znaleckého

ústavu může vykonávat znaleckou činnost i samostatně, tedy mimo tento ústav. Pokud však znalec působí v rámci znalecké kanceláře, samostatně již působit nemůže.

5. Odměňování znalců

Znalecký zákon přináší změny i v oblasti odměňování znalců. Zde je nutné rozlišit, zda je znalecký posudek zhotoven pro soukromý subjekt nebo orgán veřejné moci. V případě zhotovení znaleckého posudku pro soukromý subjekt se na výši odměny znalce, resp. znalečném nic nemění, neboť je na smluvních stranách, jakou výši odměny si dohodnou. Ustanovení § 31 odst. 3 znalecký zákon pouze nově stanoví, že výše smluvní odměny či způsob jejího určení je nutné sjednat písemně před započtením výkonu znalecké činnosti.

Pokud je však znalec ustanoven orgánem veřejné moci, náleží znalci znalečné ve výši vyhlášky o znalečném.

Odměna znalce za zpracování znaleckého posudku dle dosavadní právní úpravy činila částku 100 až 350 Kč za hodinu. Se znaleckým zákonem došlo k mírnému navýšení této částky a nově tak odměna znalce činí v základu 300 až 450 Kč za každou hodinu účelně vynaložené práce. [12] Výše odměny je přitom jednotná pro všechny znalecké subjekty.

Znalci dále náleží i náhrada hotových výdajů, která představuje náhradu věcných nákladů, cestovních výdajů, odměnu konzultanta (pokud jeho přibrání bylo schváleno zadavatelem), soudní a jiné poplatky, poštovné apod.

Součástí znalečného je nově i náhrada za ztrátu času stráveného na cestě, která je poskytována v případě, kdy je nutné úkon provést mimo sídlo znalce. Znalci tak náleží náhrada za ztrátu času stráveného cestou do místa, kde je úkon činěn, a zpět, ve výši 300 Kč za každou započatou hodinu. Znalec je dále oprávněn požadovat i náhradu za čekání na provedení úkonu, pokud je provedení zpožděno bez zavinění znalce a činí více jak 30 minut. Náhrada pak odpovídá výši ušlého výdělků znalce. Pokud ušlý výdělek představuje odměna za výkon znalecké činnosti, náleží znalci náhrada pouze ve výši 50 Kč za každou započatou čtvrt hodinu.

S ohledem na výše uvedené lze shrnout, že znalecký zákon a provádějící vyhlášky nesplnily očekávání mnoha znalců ohledně zvýšení vyhláskové odměny; v této oblasti tak zatím došlo pouze ke „kosmetickým“ úpravám.

6. Nový seznam znalců

Spolu s účinností znaleckého zákona vznikl i nový seznam znalců, který reflektuje modifikovaný seznam oborů, odvětví a případně specializací dle nové vyhlášky o znaleckých odvětvích. Do nového seznamu jsou zapisovány pouze ty subjekty, které splnily veškeré podmínky pro výkon znalecké činnosti podle (nového) znaleckého zákona. [13] Ačkoliv byl tento seznam z formálního hlediska již spuštěn, [14] nebylo zatím spuštěno nové webové rozhraní, které by umožnilo v seznamu pohodlně vyhledávat. Nefungují zatím ani jeho další předpokládané funkcionality jako je propojení s evidencí znaleckých posudků, uvedení informací o přestupcích, počtech zpracovaných a rozpracovaných znaleckých posudcích apod.

7. Nárok na zápis do seznamu znalců a vstupní zkouška znalce

Oproti předchozímu stavu mají žadatelé o zápis do seznamu znalců na tento zápis právní nárok, pakliže splní veškeré zákonné podmínky. Jednou z podmínek je zkouška znalce, která má obecnou a zvláštní (praktickou) část.

V případě, že znalec již získal znalecké oprávnění dle předchozí právní úpravy (do 31.12.2020), bude povinen vykonat pouze obecnou část zkoušky, která je zaměřena na znalosti znaleckého práva a procesních předpisů upravující průběh řízení před soudy či jinými správními orgány.[\[15\]](#) Pro pokračování ve výkonu znalecké činnosti je nutné složit tuto zkoušku nejpozději do 31. 12. 2025.

Závěr

Výše vybrané změny zdaleka nepředstavují úplný výčet všech podstatných změn; nový znalecký zákon přinesl řadu významných změn téměř do všech oblastí znaleckého práva. Zda se tyto změny osvědčí záleží nejenom na kvalitě právní úpravy, ale i na tom, jak k jejich naplnění přistoupí Ministerstvo spravedlnosti ČR, které agendu znalců spravuje, soudy, které jsou významnými zadavateli znaleckých posudků, a v neposlední řadě i sami znalci. Po prvním roce účinnosti nového znaleckého zákona zatím jednoznačné závěry v tomto ohledu konstatovat nelze.

Mgr. Jan Šturm, LL.M.,
partner

Mgr. Bc. Adam Forst,
vedoucí advokát

Mgr. Klára Vitovská,
koncipient

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář
Florentinum, recepce A
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 255 000 111
Fax: +420 255 000 110
e-mail: office@havelpartners.cz

[1] Vyhláška č. [503/2020](#) Sb., o výkonu znalecké činnosti („vyhláška o znalecké činnosti“), vyhláška č. [504/2020](#) Sb., o znalečném (dále „vyhláška o znalečném“), vyhláška č. [505/2020](#) Sb., kterou se stanoví seznam znaleckých odvětví jednotlivých znaleckých oborů, jiná osvědčení o odborné způsobilosti, osvědčení vydaná profesními komorami a specializační studia pro obory a odvětví („vyhláška o znaleckých odvětvích“).

[2] Ruší se vyhláška č. [37/1967](#) Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, vyhláška č. [123/2015](#) Sb., kterou se stanoví seznam znaleckých oborů a odvětví pro výkon znalecké činnosti.

[3] V rámci ustálené judikatury pak k těmto náležitostem přibyl požadavek na přezkoumatelnost znaleckých posudků, kdy soud musí mít možnost zjistit, z kterých zjištění znalec v posudku vycházel, jakou cestou k těmto zjištěním dospěl a na základě jakých úvah došel ke svému závěru (srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 8. 2009, sp. zn. 30 Cdo 352/2008).

[4] Dostupné z <https://znalci.justice.cz/dokumenty/#dokumenty>.

[5] Možnost této evidence nicméně dle našeho názoru zatím nebyla ze strany Ministerstva spravedlnosti ČR zrušena.

[6] Mezi evidované údaje patří např. datum zadání znaleckého posudku, termín pro vyhotovení znaleckého posudku, předmět znaleckého posudku, označení zadavatele znaleckého posudku a dále označení znalce i dalších osob, které se na zpracování znaleckého posudku podílely.

[7] Srov. důvodovou zprávu k zákonu č. [254/2019](#) Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, č.254/2019.

[8] Srov. DOUCHA. Rudolf. Zákon o znalcích: Jak paralyzovat českou justici? Dostupné z >>> [zde](#).

[9] Znaleckým ústavem může být vysoká škola nebo její součást, veřejná výzkumná instituce, státní podnik, ústav, organizační složka státu, vnitřní organizační jednotka této složky nebo osoba

veřejného práva.

[10] Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. [254/2019](#) Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, č. 254/2019 Dz.

[11] Znalecký zákon neposkytuje bližší definici či podmínky vědeckovýzkumné činnosti, které je osoba působící v rámci znaleckého ústavu povinna splnit. Obecně se však vychází z činnosti naplňující předpoklady vědeckosti. Je tedy stanoven pouze obecný předpoklad, nikoli konkrétní podmínky. Splnění povinnosti výkonu vědeckovýzkumné činnosti v posledních 3 letech tak bude posuzována individuálně v každém jednotlivém případě.

[12] V případě opakovaného jednoduchého úkonu může být sazba snížena o 20 %. Naopak v případě, kdy je nutné vykonat znaleckou činnost v době pracovního klidu, pracovního volna nebo je nezbytné znalecký posudek zpracovat urychleně, lze odměnu navýšit až o 50 %.

[13] Zejména se jedná o splnění vstupní zkoušky znalce.

[14] Seznam subjektů, které splnily podmínky pro zápis do nového seznamu, je zatím přístupný pouze přes původní webové rozhraní, ve kterém je u nových oborů a odvětví uveden dodatek „2021“

[15] Bude se jednat zejména o vybrané části zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, zákona č. 141/1961 trestní řád a zákona č. [150/2002](#) Sb., soudní řád správní.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)